

23.1.2024

Tehyn kannanotto ammatillisen koulutuksen maksuttomuudesta ja opiskelijoiden yhdenvertaisesta kohtelusta

Olemme huolestuneita ammatillisen koulutuksen maksuttomuuden toteutumisesta yhdenvertaisesti kaikille opiskelijoille.

Sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon 1.8.2018 voimaan astuneiden tutkinnon perusteiden (OPH-2629-2017) Ensihoidossa toimiminen tutkinnon osassa opiskelijalta edellytetään vähintään B-luokan ajokorttia ennen hälytysajoon liittyvien opintojen aloittamista. Tällä vaatimuksella opiskelija veloitetaan hankkimaan omalla kustannuksella ajokortti, jolloin oppivelvollisen koulutuksen maksuttomuus ei toteudu.

Uudet tutkinnon perusteet astuvat voimaan 8/2024 ja edellä mainittu edellytys vähintään B-luokan ajokortista on sisällytetty myös niihin. Toisin kuin muissa ajo-oikeuteen kytköksissä olevissa tutkinnoissa sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon ensihoidon osaamisalassa B-ajokortti on ns. edellytyksenä. Perusteluksi todetaan, että oppivelvollisuuslain mukaan *opetuksen edellyttämät oppimateriaalit sekä työvälineet, -asut ja -aineet ovat opiskelijalle maksuttomia*. Koska B-ajokorttiin liittyvä opetus ei kuulu tutkinnon perusteisiin, ei se ole oppivelvollisuuslaissa tarkoitettua maksuttomuutta, eli B-ajokortin suorittaminen ei kuulu oppivelvollisuuslaissa tarkoitetun maksuttomuuden piiriin. Tutkinnon perusteita laadittaessa, niihin oli rakennettu tutkinnon osa ”Hälytysajoneuvon kuljettaminen”, mikä sitten ”katosi” viimeisestä luonnoksesta. Uudistettavissa tutkinnonperusteissa tilanne on näkemyksemme mukaan muuttunut, kun ammattitaidon osoittamistavoissa on kirjattu seuraavasti: Opiskelija osoittaa ammattitaitonsa näytössä toimimalla lähihoitajan/perustason ensihoitajan käytännön työtehtävissä ensihoidon ympäristössä ja suorittamalla BC1 kuljettajatutkinnon hyväksytysti. Toisin sanoen, koska kuljettajatutkinto on kirjattu tutkinnon perusteisiin, se tarkoittaa myös maksuttomuutta oppivelvolliselle. Perustelut sen poistamiseksi ovat meille Tehyssä hämärän peitossa ja näkemyksemme mukaan niitä kohtaan ei lausuntokierroksella esitetty juurikaan kritiikkiä. Ymmärtääksemme ”Hälytysajoneuvon kuljettaminen” tutkinnon osan sisällyttäminen tutkinnon perusteisiin olisi tarkoittanut sitä, että B-ajokortti kuuluisi tutkinnon perusteisiin ja olisi ollut oppivelvolliselle opiskelijalle maksuton.

Tehyn näkemyksen mukaan viranomaisen ei ole huolehtinut siitä, että koulutuksen järjestäjien olisi mahdollista huolehtia opiskelijoiden yhdenvertaisuudesta toiminnassaan. Käytäntö on sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon perustason ensihoitajaopiskelijoita syrjivä ja saattaa heidät muita epäedullisempaan asemaan taloudellisesti verrattuna esimerkiksi metsäalan, rakennusalan, logistiikka-alan perustutkintoihin, joissa tutkinnon osana Kuljettajan ammattipätevyys (c-kortti, ADR-lupa) kuuluu maksuttomuuden piiriin.

Vuonna 2022 sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon, perustason ensihoitaja suoritti 120 15–19-vuotiaista. Yhteensä sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon suoritti 2400 oppivelvollista. Logistiikka-alalla erilaisia kuljettajatutkintoja (yhdistelmäajoneuvon kuljettaja 651/autonkuljettaja 210/linja-autonkuljettaja 33) suoritti yhteensä 1098 15–19-vuotiaista oppivelvollista. Rakentamisen alalla maarakennuskoneenkuljettajia valmistui 282.

23.1.2024

Mielestämme tutkinnon perusteiden rakennetta ja sanamuotoja muokkaamalla on kikkailtu B-ajokortti maksulliseksi perustason ensihoitajaopiskelijoille. Perusteluksi ei riitä, että voimassa olevassa tutkinnon perusteessa osaamispistemäärä on mitoitettu osaamisen hankkimiselle ilman B-ajolupaa. Uudet tutkinnon perusteet eivät ole voimassa vielä ja kuten edellä mainitsimme, niihin oli yhdessä luonnoksessa sisällytetty 15 osp laajuinen Hälytysajoneuvon kuljettaminen tutkinnon osa, mikä vaikutti olevan varsin hyvä kokonaisuus.

Pyydämme konkreettisia perusteluita tälle yhtä opiskelijaryhmää syrjivälle päätökselle. Vaadimme kaikkien ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden yhdenvertaista kohtelua. Kuljettajatutkinto ja BC1 ajokortti pitää olla maksuton myös sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon Perustason ensihoitajaopiskelijoille.

Helsingissä 23.1.2024

Millariikka Rytönen
Puheenjohtaja
Tehy ry

Lisätietoja: Koulutuspoliittinen asiantuntija Kirsi Coco, kirsi.coco@tehy.fi

Jakelu:

Opetusministeri Anna-Maja Henriksson
Erityisavustaja Alexander Junell
Kansliapäällikkö Anita Lehikoinen, Opetus- ja kulttuuriministeriö
Ylijohtaja Petri Lempinen, Opetus- ja kulttuuriministeriö
Johtaja Jarkko Niiranen, Opetushallitus

Tiedoksi:

kirjaamo@oph.fi
kirjaamo.okm@gov.fi